

Дело C-46/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

31 януари 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Fővárosi Törvényszék (Будапещенски градски съд, Унгария)

Дата на акта за преюдициално запитване:

8 декември 2022 г.

Жалбоподател:

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (Община Уйпеш, IV район на Будапеща-столица)

Отвeтник:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (Национален орган, отговарящ за защитата на данните и за свободата на информацията, Унгария)

[...] [административна информация]

Определение

Настоящият съдебен състав спира производството и отправя до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси:

1) Трябва ли член 58, параграф 2, по-специално букви в), г) и ж) от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните; наричан по-нататък „ОРЗД“) да се тълкува в смисъл, че при упражняване на корективните си правомощия националният надзорен орган може да разпорежи на администратора или обработващия лични данни да изтрие обработваните незаконосъобразно лични данни, включително при липса на изрично искане от субекта на данните в съответствие с член 17, параграф 1 от ОРЗД?

2) Ако на първия преюдициален въпрос бъде отговорено в смисъл, че надзорният орган може да разпреди на администратора или обработващия лични данни да изтрие обработваните незаконосъобразно лични данни, включително при липса на искане от субекта на данните, има ли значение в това отношение дали личните данни са предоставени или не от субекта на данните?

[...] [вътрешноправни процесуални въпроси]

Мотиви

Факти

- 1 През февруари 2020 г. жалбоподателят решава да предостави финансова помощ (наричана по-нататък „помощта“) на уязвими вследствие на пандемията от COVID-19 местни лица, които отговарят на определени условия (например, да са достигнали пенсионна възраст или да имат право на определени социални обезщетения), поради което се обръща към Magyar Államkincstár (унгарската служба „Държавно съкровище“, наричана по-нататък „МАК“) и към Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala (Служба на район IV към централната администрация на столицата Будапеща, Унгария; наричана по-нататък „районната служба“) с искане да получи необходимите за установяване на критериите за допустимост лични данни, и по-специално, основните идентификационни данни на физическите лица и социалноосигурителния номер. МАК и районната служба уважават това искане за предоставяне на данни.
- 2 За предоставянето на помощта жалбоподателят приема Újpest+ Megbecsülés Program bevezetéséről szóló 16/2020. (IV. 30.) önkormányzati rendelet (Общинска наредба 16/2020 за въвеждането на програмата „Újpest+ Megbecsülés“ от 30 април 2020 г., която е изменена и допълнена с Общинска наредба 30/2020 от 15 юли 2020 г. Тези наредби съдържат условията, при които се получава помощта.
- 3 Жалбоподателят събира предоставените му от МАК и районната служба данни в създадена за изпълнение на програмата му база данни, като установява единен идентификатор и баркод за всеки набор от данни.
- 4 Вследствие на подадена в защита на обществения интерес жалба ответникът проверява, в рамките на официална проверка, започната на 2 септември 2020 г., и в последвалото административно производство за защита на данни, описаните действия по обработване на данни.
- 5 С решение [...] от 22 април 2021 г. ответникът приема, че жалбоподателят е нарушил няколко разпоредби на членове 5 и 14 от ОРЗД, както и член 12, параграф 1 от същия регламент. Той приема по-специално че са нарушени някои разпоредби на член 14 от ОРЗД, тъй като жалбоподателят не е

уведомил в едномесечен срок субектите на данните за обхвата на личните им данни, обработвани във връзка с програмата „Újpest+ Megbecsülés“, за целта на обработването на данните, нито за начина, по който субектите на данните могат да упражнят правата си. На основание член 58, параграф 2, буква г) от ОРЗД ответникът разпорежда на жалбоподателя да изтрие личните данни на субекти на данни, които съгласно предоставената от районната служба и МАК информация са имали право на помощта, но не са я поискали. Ответникът преценява, че районната служба и МАК също са нарушили разпоредбите относно обработването на данни. Освен това ответникът налага на жалбоподателя и на МАК имуществена санкция във връзка със защитата на данните.

- 6 В мотивите на решението, освен на посочените разпоредби, ответникът се позовава и на някои разпоредби на членове 2, 4, 6 и 83, както и на член 58, параграф 2, букви б) и и) от ОРЗД, на az információs szabadságról és információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény (Закон CXII от 2011 г. за правото на самоопределение в областта на информацията и за свободата на информацията, наричан по-нататък „Законът за информацията“), на szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. Törvény (Закон III от 1993 г. за социалната администрация и социалните обезщетения), както и на предвиденото в посочените по-горе общински наредби, приети от жалбоподателя. Накрая, ответникът, на основание член 58, параграф 2, буква г) от ОРЗД, разпорежда на жалбоподателя да изтрие личните данни на субекти на данни, които съгласно предоставената от районната служба и МАК информация са имали право на помощта, но не са я поискали.

Спорът в главното производство

- 7 Жалбоподателят обжалва решението [...] на ответника в настоящото съдебноадминистративно производство.
- 8 По отношение на решението в частта, с която се разпорежда изтриването на личните данни, жалбоподателят твърди, че член 58, параграф 2, буква г) от ОРЗД не дава право на ответника да издава подобно разпореждане. В това отношение жалбоподателят се позовава на решение 105. К. 706.125/2020/12 на Fővárosi Törvényszék (Будапещенски градски съд) (наричано по-нататък „влязлото в сила решение“), потвърдено от Kúria (Върховен съд, Унгария) с решение Kfv.П.37.001/2021/6 (наричано по-нататък „решението на Kúria“).
- 9 Според жалбоподателя действията на ответника нарушават присъщите на правовата държава принципи на правна сигурност и на законосъобразност на актовете на администрацията, тъй като в друго решение — предмет на производство, приключило с влязло в сила решение, ответникът само е констатирал нарушението, но не е посочил нито една разпоредба на член 58 от ОРЗД като правно основание на разпореждането за изтриване, докато в решението, предмет на настоящото производство, е посочена разпоредбата

на член 58, параграф 2, буква г) от ОРЗД. Жалбоподателят отбелязва, че след анализ на други решения на ответника е установил, че във всяко от тях последният се е позовал на различни нормативни разпоредби, за да разпорежи на администратора да изтрие данните, като например, на член 58, параграф 2 от ОРЗД — без да посочва конкретна разпоредба, [...]; на член 58, параграф 2, буква в) [...], на член 58, параграф 2, буква д) [...], както и на член 58, параграф 2, буква ж), всички от ОРЗД. Жалбоподателят твърди, че задължението на администратора да изтрие данните, независимо дали субектът на данните е поискал това, не произтича от член 17, параграф 1 от ОРЗД, а от предвиденото в член 5 от същия регламент, тъй като изтриването по член 17 може да се тълкува единствено като право на субекта на данните, а втората част на уводното изречение на член 17, параграф 1 може да се тълкува само в контекста на изпълнението на това задължение като подчинено на упражняването на правото на субекта на данни, а не самостоятелно.

- 10 Ответникът в настоящото съдебноадминистративно производство е направил предложение за отправяне на преюдициално запитване по въпрос, който като цяло съвпада с диспозитива на настоящото определение. Освен това, успоредно на настоящото производство, ответникът е подал пред Alkotmánybíróság (Конституционен съд, Унгария) конституционна жалба срещу решението на Kúria.
- 11 С решение 3110/2022 от 23 март 2022 г. (наричано по-нататък „решението на Конституционния съд“) Alkotmánybíróság (Конституционен съд) обявява решението на Kúria и влязлото в сила решение за противоречащи на Alaptörvény (Основен закон на Унгария) и съответно ги отменя. Alkotmánybíróság (Конституционен съд) се позовава на Становище 39/21 на Европейския комитет по защита на данните (наричан по-нататък „Комитетът“) относно възможността член 58, параграф 2, буква ж) от ОРЗД да служи като правно основание на надзорния орган да разпорежда служебно изтриването на лични данни, когато субектът на данните не е направил искане в този смисъл. Комитетът се е произнесъл, че член 17 от ОРЗД установява две различни хипотези на изтриване, които са независими една от друга (едната, на изтриване на данните по искане на субекта на данните и друга, на изтриване на данните като самостоятелно задължение на администратора), поради което е приел, че член 58, параграф 2, буква ж) от ОРЗД представлява надлежно правно основание за служебно изтриване на лични данни, обработвани незаконосъобразно. В решението си Alkotmánybíróság (Конституционен съд) посочва, че съгласно член Е, параграфи 2 и 3 и член VI, параграф 4 от Основния закон на Унгария, както и съгласно ОРЗД в качеството му на законодателен акт на Съюза, който гарантира еднаквото прилагане на защитата на данните и на свободата на информация, ответникът има право да разпорежда служебно изтриването на обработвани незаконосъобразно лични данни, включително при липса на искане от субекта на данните.

- 12 Предвид решението на Alkotmánybíróság (Конституционен съд) ответникът оттегля предложението си за отправяне на преюдициално запитване.

Относими разпоредби от правото на Съюза

- 13 Съгласно член 17, параграф 1, буква г) от ОРЗД субектът на данни има правото да поиска от администратора изтриване на свързаните с него лични данни без ненужно забавяне, а администраторът има задължението да изтрие без ненужно забавяне личните данни, когато същите са били обработвани незаконосъобразно.

Съгласно член 58, параграф 2, букви в), г) и ж) от ОРЗД всеки надзорен орган има следните корективни правомощия:

в) да разпорежда на администратора или обработващия лични данни да изпълнят исканията на субекта на данни да упражнява правата си съгласно настоящия регламент;

г) да разпорежда на администратора или обработващия лични данни да съобразят операциите по обработване на данни с разпоредбите на този регламент и, ако е целесъобразно, това да стане по указан начин и в определен срок;

ж) да разпорежда коригирането, или изтриването на лични данни или ограничаването на обработването им съгласно членове 16, 17 и 18, както и уведомяването за тези действия на получатели, пред които личните данни са били разкрити съгласно член 17, параграф 2 и член 19.

Относими разпоредби от унгарското право

- 14 Преюдициалното запитване се отправя единствено в контекста на ОРЗД, който е пряко приложим на национално равнище, поради което посочване на относимото унгарско законодателство не е необходимо.

Мотиви за отправяне на преюдициалното запитване

- 15 Настоящият съдебен състав иска от Съда на Европейския съюз да му даде насоки относно тълкуването на член 17, параграф 1 във връзка с член 58, параграф 2 от ОРЗД, по-специално по отношение на корективните правомощия на надзорни орган по букви в), г) и ж) на последната разпоредба.

- 16 Всъщност административната практика на ответника не е единна, що се отнася до разпореждането за изтриване на обработвани незаконосъобразно лични данни, тъй като в отделните си решения той посочва различни

разпоредби от ОРЗД като правно основание на това разпореждане или не посочва нито една такава разпоредба.

- 17 Според настоящия съдебен състав правото на изтриване, предвидено в член 17 от ОРЗД, трябва да се тълкува категорично като право на субекта на данните, а параграф 1 от този член не установява две различни правни основания за изтриването, доколкото втората част на уводното изречение на този параграф („администраторът има задължението да изтрие без ненужно забавяне личните данни [на субекта на данните]“) предвижда едно последващо задължение на администратора, което произтича от първата част на това изречение. Ето защо, противно на Становище 39/2021 на Комитета, настоящият съдебен състав счита, че правото на изтриване, предвидено в член 17 от ОРЗД, може да се тълкува единствено като право на субекта на данните. В подкрепа на този извод е фактът, че оригиналният текст на ОРЗД на английски език прогласява, във втората част на уводното изречение на член 17, параграф 1, задължението на администратора, свързвайки го с първата част на това изречение чрез съединителния съюз „and“. В текста на унгарски език е употребен съюзът „pedig“, който е малко по-двусмислен.
- 18 Необходимо е да се има предвид също така, че субектът на данните може да има интерес от обработването на свързаните с него лични данни, въпреки че надзорният орган е разпоредил на администратора да изтрие съответните данни, включително поради незаконосъобразност на обработването. В този случай надзорният орган би упражнявал правото на субекта на данните против неговата воля.
- 19 Ето защо въпросът, който следва да се изясни, е дали националният надзорен орган може да разпорежи на администратора или обработващия лични данни да изтрие обработваните незаконосъобразно лични данни, независимо дали субектът на правото е упражнил своето право, и при утвърдителен отговор — на какво правно основание, предвид обстоятелството, че член 58, параграф 2, буква в) от ОРЗД изрично предполага наличието на искане на субекта на данните и че буква г) предвижда като общо правило, че операциите по обработването трябва да са съобразени с разпоредбите на ОРЗД, докато буква ж) препраща директно към член 17 от този регламент, който, съгласно изложеното по-горе, също не може да бъде тълкуван, без да се вземе предвид изричното искане на субекта на данните за изтриване на личните данни.
- 20 В случай че надзорният орган може да разпорежи на администратора или обработващия лични данни да изтрие незаконно обработваните лични данни, включително при липса на искане от страна на субекта на данните, настоящият съдебен състав поставя въпроса дали при издаването на разпореждането за изтриване може да се прави разграничение в зависимост от това дали личните данни са предоставени от субекта на данните [предвид задължението на администратора, посочено в член 13, параграф 2, буква б)

от ОРЗД] или не са предоставени от субекта на данните [във връзка със задължението на обработващия лични данни по член 14, параграф 2, буква в) от ОРЗД].

21 [...] [вътрешноправни процесуални въпроси]

22 [...] [вътрешноправни процесуални въпроси]

Будапеща, 8 декември 2022 г.

[...] [подписи]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ